

Jelölés a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére

Adatlap és útmutató

A JELÖLÉS MÓDJA

1. A szellemi kulturális örökség elemeinek felvétele a nemzeti jegyzékre a jelölési adatlap kitöltésével kérhető. Az adatlapot a megadott útmutatónak megfelelően kell kitölteni. A jelölésnek a szakmai lebonyolítást végző intézményhez (Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre) az alább részletezett módon kell megérkeznie.
2. A jelölést magyarul kell elkészíteni. Egy eredeti, aláírt példányt a mellékelt dokumentációval együtt postán vagy futárral az alábbi címre kell eljuttatni:

Szabadtéri Néprajzi Múzeum

Szellemi Kulturális Örökség Igazgatósága
H-2000 Szentendre, Sztaravodai út, Pf.: 63
Tel: +36 26/502-529
Fax: +36 26/502-502
E-mail: szko@szm.hu

A jelölések szövegét, fotó és filmdokumentációját elektronikusan – CD-n vagy DVD-n – is be kell nyújtani. A jelöléseket RTF vagy DOC vagy PDF formátumban kell elkészíteni, legalább 10-es, legfeljebb 14-es betűmérettel. Az aláírt példányokat A/4-es méretben, különálló lapokon, spirállal lazán összefűzve kérjük beadni. Lehetőség van a jelölés on-line kitöltésére és beküldésére is. Az aláírt, eredeti példány eljuttatása ez esetben is kötelező. Az on-line beküldés technikai feltételeit lásd a www.szellebiorokseg.hu oldalon.

3. A jelölési lapon számos pontnál korlátoztuk a terjedelmet, megjelölve a maximális leütött karakterszámot (a szóközök nélkül). Ahol nincs ilyen határ, ott a lehető legtömörebben kell megadni azt az információt, amelyre a nemzeti bizottságnak szüksége van az értékeléshez.
4. A jelöléshez támogató leveleket és ajánlásokat lehet csatolni (pl. települési és nemzetiségi önkormányzatok, szakmai vagy civil szervezetek részéről), amelyek segíthetik a bizottság munkáját.
5. A jelölés végén szerepelnie kell a jelölő nevében aláírási joggal rendelkező személy (vagy személyek, illetve tisztségviselők) eredeti aláírásának. A több közösséget/csoportot/egyént érintő közös jelölések esetén minden egyes érintett fél felhatalmazott tisztségviselőjének aláírására szükség van.
6. A jelölési űrlap kitöltéséhez segítséget nyújthat a www.szellebiorokseg.hu oldalon található, a nemzeti jegyzékre már felvett elemek jelölési adatlapja.

JELÖLÉSI ADATLAP
A SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NEMZETI JEGYZÉKÉRE
TÖRTÉNŐ FELVÉTELHEZ

FEDŐLAP

A. Az örökség-elem neve

(max. 200 karakter)

Ez az elem hivatalos neve, amely a nemzeti jegyzékkel kapcsolatos nyomtatott anyagokban meg fog jelenni. A név legyen tömör. A szöveg terjedelme szóközökkel és írásjelekkel együtt sem haladhatja meg a 200 karaktert. A neveket a magyar abc betűivel leírva kell megadni, mellőzve a különleges betűtípusokat és karaktereket.

B. Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy egyén(ek) megnevezése

(max. 700 karakter)

Ebben a pontban kérjük, felsorolásszerűen nevezék meg azokat a közösségeket, csoportokat vagy egyéneket, amelyek a jelölt örökség-elemet létrehozták, hordozzák, gyakorolják, fenntartják. Szellemi kulturális örökségről olyan csoportok, közösségek vagy egyének kapcsán lehet beszélni, amelyek/akik azt saját kulturális örökségük részének tekintik. Míg a Világörökség Egyezmény (épített és természeti értékek megóvása) világörökség helyszíneket jelöl meg, addig a szellemi kulturális örökségről szóló egyezmény emberi közösségeket és kulturális csoportokat említ.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a közösség, illetve csoport fogalma nem minden esetben azonos a földrajzi és önkormányzati határokkal, amelyek lehetnek tágabbak, de szűkebbek is; emellett beszélhetünk nem helyhez köthető, etnikai, szakmai, virtuális közösségekről is.

C. A jelölt örökség-elem rövid szöveges leírása

(max. 1000 karakter)

Az elem rövid leírásának célja, hogy első pillantásra megállapítható legyen, milyen elemet javasolnak felvételre. A leírásnak olyan tömörnek és informatívnak kell lennie, hogy jegyzékre kerülés esetén felhasználható legyen a különböző nyilvános fórumokon való megjelenéskor (pl. a honlapon közzétett nyilvántartásban, kiadványokban).

D. A jelölést beküldő neve

A jelölő lehet közösség, csoport vagy egyén, lehet magánszemély és jogi személy egyaránt. A bizottság nem fogad el jelölést fegyveres testületektől/erőszakszervezetektől, politikai pártoktól és profitorientált gazdasági társaságoktól.

Több közösséget érintő jelölés esetén a nevek felsorolásának sorrendjéről a partnereknek közösen kell megegyezniük.

(lásd alább 7.a)

E. A jelölés dátuma

A fedőlap alján csak a jelölés évét kell feltüntetni. (pl. 2008, 2010).

Jelölés

1. Az örökség-elem azonosítása

Az 1.a–1.e. pontok célja, hogy a bennük leírtak világosan azonosítsák az elemet, és pontosan határozzák meg, hogy jegyzékre kerülés esetén mi legyen a megnevezése. Az elem lehetőleg egy konkrét gyakorlat vagy kifejezési forma legyen. Az 1.a–1.e pontokban megadott információ legyen összefüggő, és nyújtson világos képet a bizottság számára a felvételre jelölt elem mibenlétéről.

1.a Az örökség-elem neve

Ez az elem hivatalos neve, amely a nemzeti jegyzékkel kapcsolatos nyomtatott anyagokban meg fog jelenni. A név legyen tömör. A szöveg terjedelme szóközökkel és írásjelekkel együtt sem haladhatja meg a 200 karaktert. A neveket a magyar abc betűivel leírva kell megadni, mellőzve a különleges betűtípusokat és karaktereket.

1.b Az örökség-elem egyéb elnevezése(i)

Itt lehet megadni az elem nevét a közösség által használt egyéb nyelven és írásmóddal; ha az elem a fent megadott néven kívül más néven is ismert, azt is itt kérjük megemlíteni.

1.c Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy egyén(ek) azonosítása

Ebben a pontban kérjük, azonosítsák, mutassák be azokat a közösségeket, csoportokat vagy egyéneket, amelyek a jelölt örökség-elemet létrehozták, gyakorolják, fenntartják. Szellemi kulturális örökségről olyan csoportok, közösségek vagy egyének kapcsán lehet beszélni, amelyek/akik azt saját kulturális örökségük részének tekintik. Míg a Világörökség Egyezmény (épített és természeti értékek megóvása) világörökség helyszíneket jelöl meg, addig a szellemi kulturális örökségről szóló egyezmény emberi közösségeket és kulturális csoportokat említ.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a közösség, illetve csoport fogalma nem minden esetben azonos a földrajzi és önkormányzati határokkal, amelyek lehetnek tágabbak, de szűkebbek is; emellett beszélhetünk nem helyhez köthető, etnikai, szakmai, virtuális közösségekről is.

1.d Az örökség-elem földrajzi elhelyezkedése és elterjedtsége

Ebben a pontban azonosítsák az elem területi hovatartozását és elterjedtségét. Ha van olyan földrajzi hely, amely az elem középpontjának tekinthető, azt jelezni kell. Ha a kapcsolódó elemeket a környező vidék(ek)en, vagy egyéb hazai, illetve külföldi közösségekben szintén gyakorolják, akkor kérjük, ezt is jelezzék!

1.e Az örökség-elem a szellemi kulturális örökség mely területeit képviseli

Kérjük, az alábbi felsorolásból válasszák ki az elemnek megfelelő leírást. A felsorolt területek közül több is szerepelhet. Ha az adott elem ezeken kívül más kategóriának is megfelel, azt kérjük röviden meghatározni.

- a) szóbeli hagyományok és kifejezési formák, beleértve a nyelvet is, mint a szellemi kulturális örökség hordozóját,
- b) előadóművészetek,
- c) társadalmi szokások, rítusok és ünnepi események,
- d) a természetre és a világegyetemre vonatkozó ismeretek és gyakorlatok,
- e) hagyományos kézművesség;

2. Az örökség-elem leírása

(max. 7000 karakter)

A leírás kínáljon elegendő információt a bizottságnak az alábbi pontok megítéléséhez (lásd egyezmény 2. cikk 1. pont):

A jelölt szellemi kulturális örökség elem

- olyan szokás, ábrázolás, kifejezési forma, tudás, készség – valamint az ezekkel összefüggő eszköz, tárgy, műalkotás és kulturális színhely;
- amelyeket közösségek, csoportok és egyes esetekben egyének kulturális örökségük részét képezőként tudatosan elismernek;
- amelyekről elmondható, hogy élő, nemzedékről nemzedékre átörökített és folytonosan újratelemelt jelenségek;
- amelyek a közösség, vagy csoport azonosságtudatának szerves részét képezik;

A leírásnak tartalmaznia kell az elem valamennyi fontosabb tulajdonságát; ki kell térnie mindazokra a társadalmi és kulturális funkciókra, amelyeket az elem a jelenben betölt, továbbá az örökség hordozóinak és gyakorlóinak jellemzőire, az értük felelősséget viselő egyének szerepére. A leírásnál főként az elem formai–tartalmi sajátosságait, térbeli–időbeli viszonyait, és a mai körülmények között betöltött szerepét emeljék ki. Kérjük kifejteni, hogy az elem gyakorlása mennyire szervesen kapcsolódik a közösség mindennapjaihoz, és hogyan szolgálja a közösség identitásának és tágabb társadalmi–kulturális kapcsolatainak erősödését.

3. Érvelés a nemzeti jegyzékre való felvétel mellett

(max. 700 karakter)

Röviden indokolják meg, hogy az örökség-elem megóvása milyen módon szolgált mintát a szellemi kulturális örökség megőrzésére más közösségek számára. Hogyan segíti az elem nemzeti jegyzékre való felkerülése a szellemi kulturális örökség megőrzésének társadalmi tudatosítását és közkincsé válását. (lásd N.2-es kritérium) Írják le, hogy mik az elem azon jelentőségteljes, rendkívüli ismérvei, amelyek kapcsán az elem kitüntetett figyelmet érdemel.

4. Megőréssel kapcsolatos intézkedések (lásd N.3-as kritérium)

A 4.a.–4.d. pontokban a megőzésre vonatkozóan egységes és összefüggő programot kérünk felvázolni, az N.3-as feltételeknek megfelelően: „Rendelkezésre állnak az elem megőrzését és továbbélését segítő tervek és védelmi elképzelések.”

4.a Jelenlegi és korábbi erőfeszítések az örökség-elem megőrzésére

(max. 3500 karakter)

Kérjük leírni, hogy az érintett közösség, csoport vagy egyén a közelmúltban vagy jelenleg milyen lépésekkel biztosította vagy biztosítja az elem fenntarthatóságát. Írja le az érintett önkormányzat(ok), szakmai szervezetek vagy civil szféra által az elem megőrzése érdekében tett erőfeszítéseket, ha vannak ilyenek.

4.b A megőrzés tervezett lépései

(max. 7000 karakter)

A nemzeti jegyzékkel kapcsolatban megőrzési intézkedésnek tekintjük mindazt, ami segíti az örökség fennmaradását és biztosítja, hogy az a jövőben se kerüljön veszélybe. Különösen az olyan előre nem látható veszélyek ellen, mint az elem listára kerüléséből fakadó közfigyelem fokozódása (pl. a turizmus).

A jelölt fél azonosítsa és írja le azokat a megőrzés céljából kidolgozott különféle lépéseket, amelyeknek megtétele az elem védelmét szolgálná; nyújtson rövid tájékoztatást pl. az intézkedések prioritásáról, hatóköréről, időrendjéről, valamint a végrehajtásukért felelős személyekről vagy testületekről és a költségekről.

4.c A megőrzést veszélyeztető, akadályozó tényezők, a közösségi védőintézkedések korlátai (max. 2000 karakter)

Előfordulhat, hogy az elem fennmaradását, a közösségi gyakorlatot bizonyos külső vagy belső (pl. gazdasági, technikai, jogi) akadályok nehezítik, esetleg veszélyeztetik. Itt kell bemutatni, hogy melyek ezek az akadályozó, veszélyeztető tényezők. Ebben a részben kell kifejezni az örökség-elem megőrzése terén felmerülő olyan nehézségeket, amelyeket a közösség önállóan nem tud elhárítani.

4.d A jelölő fél, esetenként az érintett önkormányzatok, valamint a közösségek, csoportok és egyének elkötelezettségének mértéke és megnyilvánulási formái

(max. 3500 karakter)

Az örökség-elem megőrzésében nagy szerepe van annak, hogy az érintett egyének, csoportok, közösségek, társadalmi szervezetek és intézmények milyen mértékben fejezik ki elszántságukat, elkötelezettségüket és milyen módon tudnak együttműködni. Ez a pont mutatja meg, hogy az érintettek rendelkeznek-e az elem megőrzése iránti elszántsággal és elkötelezettséggel, továbbá, hogy a jelölő fél és esetenként az érintett önkormányzat is elkötelezte magát amellett, hogy támogatja a megőrzési erőfeszítéseket azzal, hogy kedvező feltételeket teremt azok megvalósításához.

A jelöléssel kapcsolatos adatok

5. A közösség részvétele a jelölésben és hozzájárulása a felterjesztéshez (lásd N.4-es kritérium)

Ebben a pontban kérjük bemutatni, hogy a jelölés megfelel az N.4-es kritériumnak: „Az elemet az érintett közösség/csoport/egyén legszélesebb körű részvételével és előzetes, valamint teljes körű tájékoztatást követő bejegyzésével jelölték a jegyzékre.”

5.a A közösségek, csoportok, egyének részvétele a jelölésben és hozzájárulása a felterjesztéshez

Kérjük, írják le, miként vettek részt az érintett közösségek, csoportok, illetve egyének a jelölési folyamat valamennyi stádiumában, az N.4-es kritériumnak megfelelően. Javasoljuk, hogy az érintettek képviselőinek lehető legszélesebb körét vonják be a jelölések elkészítésébe, lehetőség szerint a helyi és regionális önkormányzatok, civil szervezetek, a szomszédos közösségek, a múzeumok, kutatóintézetek, kulturális központok, szakértői központok szakembereinek, illetve a szellemi kulturális örökség megyei referenseinek és más érdekeltek segítségét és szolgáltatásait is vegyék igénybe.

5.b Szabad elhatározásból fakadó, előzetes és teljes körű tájékoztatáson alapuló beleegyezés

Az érintett közösség, csoport vagy egyének szabad elhatározása szükséges az ő(ke)t érintő jelölés benyújtásához. Ezt meg kell előznie az érintettek teljes körű tájékoztatásának. Erről csatolni kell az érintett közösségek, csoportok vagy egyének beleegyezését, amelyet írásos formában, felvételtől vagy bármilyen más eszközzel lehet bizonyítani. A bizottság nem határoz meg szigorú előírásokat, hanem szívesen fogadja a beleegyezés kinyilvánításának vagy igazolásának változatos formáit.

Az 5.a és 5.b ponthoz benyújtott írásos nyilatkozatokat mellékletként, a teljes szöveges jelölés végén kell csatolni, nem a szöveg közé fűzve.

5.c Az örökséghez való hozzáférés szabályainak alkalmazásáról szóló nyilatkozat (lásd egyezmény 13/d/ii)

Ebben a szakaszban bizonyítja a jelölő, hogy a jegyzékre való felvétel és a megőrzést szolgáló jogi lépések megvalósítása teljes mértékben tiszteletben tartja az ilyen jellegű örökséghez való jogi hozzáférés szokásos eljárásait, ha léteznek ilyenek (lásd Egyezmény 13. cikk d. pont ii. alpont). Például a közösségi tabuk, titkos receptek, mesterségbeli fogások esetei. Írja le azokat a konkrét lépéseket, amelyek szükségesek lehetnek az ilyen eljárások tiszteletben tartásához!

6. Dokumentáció

A dokumentáció csatolásának célja, hogy elősegítse az elem széles körű és alapos megismerését. Ezeknek a kiegészítő anyagoknak megfoghatóvá kell tenniük a közösség által elismert szellemi kulturális örökség adott elemét és be kell mutatniuk annak közösségben betöltött szerepét, a fenntarthatóság lehetőségeit és az esetlegesen felmerülő nehézségeket, veszélyeztető tényezőket.

Ha az elem felkerül a jegyzékre, az ilyen típusú dokumentáció szerepet játszik majd abban, hogy a nemzeti jegyzék elérje célját és láthatóságot biztosítson a szellemi örökségnek. Fényképes, hangzó és audiovizuális dokumentum egyaránt benyújtható, ha az megfelel az alábbi függelékben megadott műszaki paramétereknek.

6.a Csatolandó dokumentumok mennyisége

Fényképek (kötelező)	36 db fénykép (archív + közelmúltbeli) albumban papíron és CD-n digitálisan. Mellékeljék továbbá papíron és digitálisan minden egyed fényképre vonatkozóan az alábbi adatokat: cím, készítés ideje, fotós, tulajdonos.
Filmek (kötelező)	szerkesztett film AVI-ban (max. 20 perc)
Hangfelvételek (nem kötelező)	jellemző részletek (max. 20 perc)
Térképek (1 db kötelező)	3 db (országos, regionális, lokális) papíron és CD-n
Könyvek	2 db

A csatolt dokumentumok a Szabadtéri Néprajzi Múzeum szellemi kulturális örökség archívumába kerülnek, visszajuttatásukra nincs mód.

6.b Szerzői jogokról való lemondás

A csatolandó dokumentációhoz mellékelni kell egy igazolást, amely a szerzői jogokról való lemondást tartalmazza, és hozzájárul ahhoz, hogy a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum a beküldött anyagokat szabadon felhasználhassa a szellemi kulturális örökséggel kapcsolatos kiadványokban és honlapokon. Kérjük, listászerűen csatolják a beadott dokumentumok adatait (szerző, cím, készítés ideje, helye, egyéb copyright adatok), hogy a felhasználás során pontosan hivatkozni lehessen rájuk. A kitöltendő nyilatkozatokat lásd melléklet!

6.c További források listája

(max. 1 oldal)

A jelölők felsorolhatják a legfontosabb, nyomtatásban megjelent források referenciáit a szabványos bibliográfiai formátum használatával, valamint az olyan honlapokat és multimédiás forrásokat, amelyek az elemre vonatkozóan kiegészítő információt kínálhatnak.

7. Kapcsolattartáshoz szükséges adatok

7.a A jelölést benyújtó fél

A több közösséget érintő jelölés esetén az érintetteket abban a sorrendben kell felsorolni, amelyben azok megegyeztek.

7.b Kapcsolattartó személy

Kérjük megadni a jelölés ügyében eljáró, kapcsolattartó személy nevét, címét és a kapcsolattartáshoz szükséges egyéb adatokat (telefon, fax, e-mail, mobil). A több közösséget érintő jelölések esetén minden érintettre nézve meg kell adni egy-egy kapcsolattartó személyt, egyiküket, pedig fő kapcsolattartó személynek kell kijelölni.

7.c Érintett közösség szervezete(i) vagy képviselője/képviselői

Kérjük megadni az elemmel kapcsolatban érintett civil szervezet(ek), közösségi szervező vagy képviselő nevét, címét és más kapcsolattartási adatait.

7.d Felelős helyi szervezet(ek)

Ha van a jelölt elem helyi kezeléséért és megőrzéséért felelős szervezet (múzeum, intézmény vagy menedzser stb.), kérjük, itt adják meg kapcsolattartási adatait.

8. Aláírás a jelölést lebonyolító nevében

A jelölés végén szerepelnie kell a jelölést lebonyolító részéről aláírásra felhatalmazott tisztségviselő vagy tisztségviselők eredeti aláírásának. Kérjük a nevet nyomtatott betűvel is megadni! A benyújtás pontos dátumát is itt kell feltüntetni.

Melléklet 1.
5.a-5.b pontokhoz

(Intézmény, egyesület, társaság stb. neve)

(Címe)

NYILATKOZAT

A nemzeti kulturális örökség minisztere felhívásának megfelelően
jelölést nyújt be a Szellemi Kulturális Örökség Magyar Nemzeti Bizottságához, mellyel
egyben a
című örökség-elem felvételét javasolva a *Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére*.

A jelölés benyújtásáról előzetes és teljes körű tájékoztatást kaptam.

A(z)
nevében hozzájárulok a nevezett örökség-elem nemzeti jegyzékre történő jelöléséhez. A
felterjesztés elkészítésében részt vettem, és az abban megfogalmazott hosszú távú célok
megvalósítását a továbbiakban is segítem.

Kelt:

.....
aláírás/pecsét

LEMONDÓ NYILATKOZAT

Alulírott.....(született:.....;
lakcím.....),
a(z) nevében (intézmény,
szervezet esetében) kijelentem, hogy a *Szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére*
benyújtott jelöléshez kötelező dokumentumként csatolt alább részletezett fényképe(ke)t a
Nemzeti Erőforrás Minisztérium, valamint a Szabadtéri Néprajzi Múzeum szabadon,
teljeskörűen – így különösen a publikáláshoz, terjesztéshez, sokszorosításhoz, átdolgozáshoz
és kiállításhoz – felhasználhatja. A felhasználáshoz adott engedéllyel ezúton kifejezetten
lemondok annak jogdíjairól, és elfogadom, hogy jelen nyilatkozatom aláírásával a
felhasználási szerződés a felterjesztési kiírásban szereplő tartalommal létrejön.

File név – Fotót készítő neve – jogtulajdonos (copyright) – kép címe – évszám

Kelt:

.....

aláírás

LEMONDÓ NYILATKOZAT

Alulírott.....(született:.....;
lakcím.....),
a(z) nevében (intézmény,
szervezet esetében) kijelentem, hogy a *Szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére*
benyújtott jelöléshez kötelező dokumentumként csatolt alább részletezett filmet a Nemzeti
Erőforrás Minisztérium, valamint a Szabadtéri Néprajzi Múzeum szabadon, teljeskörűen – így
különösen a publikáláshoz, terjesztéshez, sokszorosításhoz, átdolgozáshoz és kiállításhoz –
felhasználhatja. A felhasználáshoz adott engedéllyel ezúton kifejezetten lemondok annak
jogdíjairól, és elfogadom, hogy jelen nyilatkozatom aláírásával a felhasználási szerződés a
felterjesztési kiírásban szereplő tartalommal létrejön.

Film címe – film készítő(k) neve (i) – jogtulajdonos (copyright) – évszám

Kelt:

.....

aláírás